

arg. »zejména«). Nutno ovšem zdůraznit, že nedostatek osvětlování, komunikací a nedostatek dlažby není důvodem pro použití stavebně právních omezení podle cit. ustanovení, třebaže s hlediska bezpečnostního vzniká značná závada.

Stavební uzávěra jest v odst. 3, § 1 omezena. Stavební úřad nemůže totiž z důvodu nedostatku veřejných zařízení odeprítí povolení k rozdělení pozemků na staveniště, resp. povolení k přeměně parcel pozemkových v parcely stavební v těchto případech:

1. když žadatelé (t. j. parcelant nebo stavebník) zabezpečí sami na dobu nedostatku těchto zařízení provedení takových náhradních opatření, jež stavební úřad uzná za způsobilá, aby zabránila vzniku veřejných závad,

2. když jde o stavbu určenou k účelům z emědělským,

3. když projednává se stavba, kterou by mělo býti jen doplněno zastavění jednotlivých stavebních skupin budov již provedených a pravoplatně povolených.

Ve výkladu dospívá Dr. Štafl k důležitému názoru, že náhradními opatřeními ve smyslu § 1, odst. 3 myslí se pořízení provisorní kanalisace a vodovodu nebo provisorní cesty.

Usnesení o použití stavebně právních omezení zasahuje pochopitelně do práv majitelů pozemků rozhodnutím tím dotčených, takže jest nutno, aby tito k obraně svých subjektivních práv měli možnost dovéděti se o tomto usnesení. Forma vyhlášení jest vládním nařízením přímo stanovena. Usnesení musí býti vyhlášeno na obecní desce a to po dobu 15 dnů, ve kteréžto době jest také podati námítky.

Komentář Dra Štafla přináší tolik věcného materiálu, že prakse tu nalézá spolehlivé vysvětlivky ke všem důležitým zákonným i souvisejícím otázkám.

Koblížek.

Dr. Tomáš P u m p r: **Rejstřík německých právních norem s platností pro Čechy a Moravu, 1939, cena K 8.—.**

V úvodu k této knize píše Dr. J. Hoffmann:

»Říšské právo v Protektorátu vyvěrá ze dvou zdrojů: jednak je to zmocnění, jehož se dostalo článkem 5., odst. 4 výnosu Vůdce a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 a nařízením o zákonodárném právu v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 7. června 1939, Ř. Z. I, str. 1039 říšskému protektorovi v Čechách a na Moravě, jednak jsou to čl. 11 a čl. 13 cit. výnosu, které umožňují normativní zásahy centrálních říšských činitelů. Obojího zmocnění bylo používáno, takže po sedmiměsíčním trvání Protektorátu je náš právní řád již do značné míry prostoupen předpisy říšskými. Z doby vojenského obsazení přicházejí v úvahu ještě předpisy vojenské a přidružené civilní správy.

Evidence těchto norem je stížena tím, že někdy nedocházelo jen k vydání nové říšské normy platné jen pro Protektorát nebo též pro Protektorát, nýbrž i k pouhé recepci starších říšských předpisů bez nové jejich publikace.«

Práce Dra Pumpy, shrnující období od 15. března 1939 až do 15. října 1939, je pro praxi velmi záslužná. Rejstřík totiž není jen pouhým soupisem hesel, nýbrž orientuje systematicky o důležitějších úsecích příslušné materie (na př. heslo »židé« nejprve poukazuje na čl. 2 výnosu ze dne 16. března 1939, dále na nařízení šéfů civilní správy u vojenských skupin a konečně na nařízení o židovském majetku z 21. června 1939 s prováděcím výnosem). Každé heslo spolehlivě informuje o všech různorodých předpisech tak, že právník má jisté a pevné vodítko pro svůj názor a rozhodnutí. Jest tudíž rejstřík nejen nutným doplňkem sbírky »Nových zákonů a nařízení«, na kterou se odvolává, ale také samostatnou příručkou, v dnešní době pro orientaci právníka nezbytnou.

Koblížek.

Po časopisech.

Ručení dráhy za války.

»Průmyslový věstník« v čís. 45, roč. 26 uveřejňuje pod uvedeným titulem toto zajímavé pojednání:

Bude jistě zajímaví stanovisko našeho Nejvyššího soudu k otázce ručení dráhy

za války. Hlavním problémem jest, zda a pokud lze válku a válečné poměry pokládati za »vyšší moc«, jež dráhu zprostňuje ručení. Pojem vyšší moci určuje Nejvyšší soud takto:

Vyšší moc jest neobyčejná událost, která ani nejvyšší možnou opatrností, ani nej-

účinnějším opatřením, jež za daných poměrů rozumně možno žádati, nemůže být odvrácena. — Vyšší mocí mohou být události válečné. — Rozh. ze dne 4. VII. 1924.

Dráha tedy bude museti zpravidla dokazovati, že — v rozumných mezích — zachovala nejvýše možnou opatrnost a provedla nejúčinnější opatření k odvrácení škody. Podle jiného judikátu vyžaduje se od dráhy, aby při tom vynaložila péči řádného obchodníka.

Jedná se nyní o to, kam až sahají ony »rozumné meze«.

Z nečetných rozsudků, týkající se této otázky, jsou zajímavé obzvláště tyto:

a) Za vpádu maďarského vojska na Slovensko v roce 1919 byl vagon se zbožím spěšně odvezen z místa bojů do bezpečí. Ve stanici však byl takový chaos, že průvodní papíry již nemohly být vzaty s sebou, a vagon byl pak v nedostatku průvodních listin vydán někomu jinému než oprávněnému příjemci. — Soud uznal, že jest zde dán případ vyšší moci, a to že jest neodvratitelnou vyšší mocí vpád nepřátelského vojska a jemu v zápětí následující zmatek, že jest pokračováním této vyšší moci.

b) V jiném případě z téže doby se ztratilo zboží v Košicích, kdež bylo patrně zabráno Maďary. Zásilka byla podána 21. V. 1919 a poslední práva o ní byla, že 31. V. 1919 odjela z Nové Vsi ke Košicím. V té době rozkazovalo na košickém nádraží vojsko, chystající se k evakuaci, a 2. neb 3. VI. je obsadili Maďaři. Adresát vytýkal dráze v procesu, že neopatřila potřebné k záchraně zásilky, nezaslavši ji včas do bezpečného místa, proti čemuž soud uznal, »že dráha učinila podle možnosti vše, aby vyhověla převzatému příkazu dopravit na určené místo, avšak, že dodání zásilky adresátovi bylo znemožněno vpádem nepřátel«. Dále namítal adresát, že připravovaný vpád nepřátel nebyl tajností, že byl dráze předem znám a že dráha přes to dopravila zásilku do nebezpečného území. Tuto námitku soud odmítl s odůvodněním, že adresát tyto skutečnosti před procesním soudem neprokázal a že jeho tvrzení jest jen všeobecnou nedoloženou výtkou. — Dráha byla zproštěna ručení pro »vyšší moc«.

V celku lze z naší judikatury usouditi, že Nejvyšší soud považuje zpravidla za vyšší moc válku a válečné poměry tehdy, jestliže dráha vynaložila péči řádného obchodníka, aby odvrátila škodlivé následky této vyšší moci, avšak tato péče k odvrácení škody nepostačila. Rozhodně se nepodává z této judikatury, že by hřimé válečné nebezpečí spadalo na bedra že-

lezničního podniku; toto riziko nese zpravidla zákazník dráhy sám a na dráze bude s úspěchem vymáhati náhradu jen tehdy, může-li ji prokázati nějakou neopatrnost nebo nedbalost.

Bylo by ještě vhodno podotknouti, že v praxi jsou předmětem sporů ponejvíce jen škody, při nichž běží o ztrátu (často i krádež) zásilky, tedy o škody nepřímé, vzniklé za zmatku, způsobeného válečnými poměry. Při škodách způsobených bezprostředně válečnými událostmi — na př. při zničení zboží dělostřeleckým nebo leteckým bombardováním, zabavení zboží válčící mocností — bude zpravidla nesporné, že běží o »vyšší moc«. Možnost prokázati dráze v takových případech nedostatku opatrnosti bude asi zjevem výjimečným.

Knihovní žádosti — připojování plných mocí.

7—8 číslo Věstníku ministerstva spravedlnosti přináší tuto důležitou normálku:

»V otázce shora uvedené shodují se soudy, jak je patrné z vyžádaných posudků, zásadně na tomto stanovisku:

Pokud jde o připojení plné moci ke knihovním žádostem, nutno rozeznávati tyto případy:

1. Připojení plné moci neb opatření žádosti kolkem z plné moci (K 5.—) nelze požadovati, když knihovní žádost je sepsána tak, jako by ji podávala strana sama, a je také stranou podepsána, byť by snad při tom také byla opatřena podpisem právního zástupce (advokáta, notáře); v tomto případě má být ovšem vyřízení knihovní žádosti doručeno straně.

Zastoupení stran advokátem k podání knihovní žádosti není předepsáno a není také povinností soudu zkoumati, zdali je podpis podatele knihovní žádosti pravý, není-li o tom pochybnosti.

2. Připojení plné moci nebo kolkování žádostí dalším kolkem z plné moci je nutné:

a) v případech § 77 knihovního zákona, t. j. podává-li právní zástupce knihovní žádost jménem strany.

Jménem strany je podávána žádost i tehdy, když je žádost podepsána jménem navrhovatele napsaným psacím strojem a žádost je vedle toho podepsána právním zástupcem (v tomto posledním případě je ovšem třeba plné moci a nestačí přirozeně pouhé kolkování knihovní žádosti dalším kolkem z plné moci);

b) v případech, o nichž se zmiňuje Sdělení č. 77/1929 Věstn., když se totiž v žádosti spolupodepsané právním zástupcem navrhuje, aby usnesení bylo doručeno právnímu zástupci.

3. Jestliže v případech uvedených shora pod č. 2 nebyla k žádosti připojena plná moc, ač připojena býti měla, odpovídá § 95 knih. zák. postup, při němž se žádost zamítne. Řízení ve věcech knihovních nezná totiž předběžného vyřízení nebo předběžného odstraňování formálních nedostatků podle předpisů civilního řádu soudního; výjimky musí býti zde opřeny o výslovný předpis — srv. na př. §§ 88 a 89 knih. zák., § 80 kat. zák. (k tomu výnos min. sprav. č. 17/1928 Věstn.) a pod. Poukaz na §§ 14 a 34 zákona č. 100/1931 Sb. z. a n. není správný vzhledem k § 1, odst. 2 cit. zák. — zvláštnosti speciálních řízení v nesporných věcech zůstaly nedotčeny.

Ministerstvo financí vyslovilo s tímto stanoviskem souhlas výnosem ze dne 30. března 1939, č. j. 50.006/37-V/14b. (Čís. 16.351/39.)

Bilanční znalci.

Soutěž a Tvorba č. 7/1939 otiskuje na str. 127 vyjádření Ústředních a obchodních komor k otázce, zda-li a kdy jest podle platných předpisů živnostenského práva pokládati komerční inženýry za obchodníky, případně za živnostníky :

»Na komerční inženýry se dosud ministerské nařízení č. 77/1913 ř. z. ve znění vl. nař. č. 38/1934 Sb. z. a n. nevztahuje a ti to nemohou dosáhnouti podle platného právního stavu autorizačního oprávnění, ačkoli již delší dobu se toho domáhají. Komerční inženýři mohou vykonávat živnostenskou činnost pouze na základě příslušného živnostenského oprávnění a je- nom tehdy je možno je považovati za živnostníky, resp. obchodníky, mají-li toto živnostenské oprávnění.

S hlediska živnostensko-právního jest velmi nepřesný a neurčitý pojem »bilančního znalce« a »organizačního poradce«. Pokud jsme mohli zjistiti, byly vydány živnostenské listiny na revisní nebo účetní kancelář. »Bilanční znalec«, resp. »organizační poradce«, který nemá živnostenského listu, na př. na revisní nebo na účetní kancelář, nemůže býti považován za živnostníka, resp. obchodníka ve smyslu živnostenského řádu.«

Daňové výhody věřitelů MNO.

Spořitelní Obzor 8—9/1939 upozorňuje na str. 214 :

»Ministerstvo financí svoluje výnosem z 26. VII. 1939, č. j. 82.722/39-III/9a, aby poplatníkům, kteří mají pohledávky za bývalým ministerstvem národní obrany z dodávek provedených před 15. březnem 1939 a jimž nebyly dosud tyto pohledávky proplaceny, bylo na jejich žádost blahovonně povolováno finančními úřady v mezích oboru jejich působnosti příročí podle § 283 zák. o pří- mých daních prozatím na dobu do 30. září 1939, jestliže ti to poplatníci umožní bernímu úřadu zabavení svých pohledávek sdělením potřebných dat, zejména o předmětu do- dávků, o době uzavření a provedení dodávky, o výši a splatnosti pohle- dávků, o event. zástavních právech osob třetích, o postupech a pod. Jest- liže se jmenovaní poplatníci současně vzdají nároku na záručení pohle- dávků, není námitek, aby posečkání bylo povoleno bezúročně.«

Vymáhání pohledávek v Maďarsku.

»Průmyslový věstník« v čís. 51, roč. 26 uveřejňuje tuto důležitou zprávu o vymáhání pohledávek v Ma- ěarsku :

»Podle dnešního právního stavu k vy- máhání pohledávek, jež mají věřitelé by- líci v Protektorátu Čechy a Morava proti dlužníkům v území připojeném k Ma- ěarsku na základě dodávek zboží uskutečněných v tomto území před jeho připojením k Ma- ěarsku, jest zapotřebí předchozího povo- lení Maďarské národní banky, a to na zá- kladě nařízení ze 7. května 1939, č. 4810/39 M. E.

Žádosti za povolení takových žalob musí býti podány právním zástupcem věřitelo- vým v královském maďarském ústavu pro zahraniční obchod, při němž nutno připojiti všechny příslušné dokumenty. Žádosti jsou přezkoumány tímto úřadem i bankovním oddělením Maďarské národní banky (od- dělení pro dovoz devis), a to hlavně v tom směru, je-li pohledávka, jež má býti vymá- hána, skutečně dluhem za zboží, jenž by

mohl podle úmluvy sjednané 17. května 1939 býti poukázán k tíži maďarského »Sběrného konta A«, které jest vedeno u naší Národní banky. Mimo to se stanoví obnos v pengö, který má zapraviti maďarský dlužník za příslušnou pohledávku.

Jsou-li všechny náležitosti takové pohledávky nesporně prokázány, uděluje Maďarská národní banka bez výjimky v každém případě svolení k podání příslušné žaloby. Při tom však upozorňuje na to, že může býti samozřejmě během tohoto řízení svolení k podání žaloby odepráno se zřetelem na zvláštní tvrdosti jednotlivého pří-

padu; podle jejich údajů však nedošlo dosud k žádnému odmítavému rozhodnutí...

Vyskytly se případy, že některá zdejší firma byla žalována svým maďarským věřitelem a donucována k placení, třebaže sama měla pohledávky na území Maďarska, jež převyšují výši jeho závazku vůči tamnímu věřiteli. V takovýchto případech možno si vyžádati u naší Národní banky t. zv. kompenzační povolení, na jehož základě bude míti zdejší firma možnost poukázati svého věřitele v Maďarsku, aby vymáhal dlužný obnos na jejich tamnějším dlužnících.»

Z právní praxe.

Říšskoněmecké úřady v Sudetech (Sudetengau).

V č. 5/6, roč. III. tohoto časopisu byla uveřejněna pod nadpisem »Označení úřadů v Sudetoněmeckém území« organizace některých úřadů říšské správy v říšské župě Sudety (Sudetengau).

Poněvadž od té doby nastaly v organizaci říšské správy v Sudetech četné změny a doplňky, jež vzhledem k bezprostřednímu sousedství tohoto správního území musí zajímati i naše právní praktiky, uveřejňují se v dalším důležitější nařízení, jež byla vydána o výstavbě úřadů v Sudetech a uveřejněna v říšském zákoníku a ve Věstníku pro Sudety.

Všeobecná a vnitřní správa.

Základem rozdělení je zákon z 25. III. 1939 (říš. zák. I. 745) o rozdělení sudetoněmeckých území, jež tvoří říšskou župu Sudety s výjimkou

a) Hlučínska, jež bylo připojeno k zemi Prusku (Preussen), provincií Slezsko (Schlessien), vládní okres Oppeln,

b) jihočeských a jihomoravských okresů a obcí, jež byly přičleněny k dřívějším zemím Dolní a Horní Rakousy (Niederösterreich, Oberösterreich),

c) některých okresů a obcí v jihozápadních Čechách, které byly přičleněny k zemi Bavorsy (Bayern), vládní okres Niederbayern — Oberpfalz.

Říšská župa Sudety byla rozdělena na tři vládní okresy Cheb (Eger), Ústí (Aussig) a Opava (Troppau). Ohraničení vládních okresů provádí I. prov. nař. z 15. dubna 1939 (říš. zák. I. 764), podle něhož má vládní prezident vládního okresu Cheb (Eger) prozatímně sídlo v Karlových Varech (Karlsbad). Ohraničení krajů (Stadt- und Landkreise) stanoví nařízení říšského komisaře pro sudetoněmecká území z 29. dubna 1939 (Verordnungsblatt für den Reichsgau Sudetenland přístě citovaný jen Věstník pro Sudety, č. 2, str. 13).

Základem výstavby říšských úřadů vnitřní správy v říšské župě Sudety je zákon ze 14. dubna 1939 (t. zv. Sudetengaugesetz), říš. zák. I. 780. Pojednává jednak o správě říšské župy Sudety, v jejímž čele je říšský místodržící, jako státního správního obvodu i jako samosprávné korporace, jednak o správě venkovských a městských krajů, jež jsou rovněž státními správními obvody i samosprávnými korporacemi. K provedení tohoto zákona bylo vydáno dne 10. června 1939 I. prov. nařízení (říš. zák. I. 997) a dne 17. července 1939 II. prov. nařízení (říš. zák. I. 1271), jež přináší rozdělení úřadu říšského místodržícího v odborná oddělení. Nutno se ještě zmíniti o I. prov. nař. ze 17. července 1939 (říš. zák. I. 1269) o úkolech říšských žup jako samosprávných korporací.

V policejní správě stanoví nařízení z 25. října 1939 (říš. zák. I. 2123) zřízení, místní a věcnou působnost státních policejních správ

a) v Karlových Varech (Karlsbad) pod vedením policejního ředitele